

Słowo wstępne - Alfred Lutrzykowski 9

Wstęp 15

Rozdział 1

Istota samorządu terytorialnego - Paweł Machalski 19

1.1. Administracja publiczna - pojęcie, rodzaje i charakterystyka organów 19

1.2. Decentralizacja a dekoncentracja 25

1.3. Samorząd terytorialny - pojęcie i miejsce w systemie administracji publicznej 28

1.4. Zadania samorządu terytorialnego 34

1.5. Akty prawa polskiego dotyczące samorządu terytorialnego 36

1.6. Europejskie standardy samorządu terytorialnego 41

Rozdział 2

Podstawowe zasady ustroju samorządu terytorialnego w Polsce - Krzysztof Makowski 47

2.1. Konstytucyjne zasady samorządu terytorialnego 48

2.2. Jawność w samorządzie terytorialnym 51

2.3. Nadzór nad samorządem terytorialnym 56

Rozdział 3

Ustrój samorządu gminnego - Krzysztof Makowski 69

3.1. Zadania samorządu gminnego 75

3.2. Organizacja samorządu gminnego. Rada gminy 80

3.3. Organ wykonawczy samorządu gminnego. Wójt, burmistrz, prezydent 90

3.4. Jednostki pomocnicze i konsultacyjne 95

3.5. Mienie komunalne oraz zasady zarządzania i gospodarowania mieniem samorządowym 104

3.6. Finanse samorządu terytorialnego 109

3.7. Akty prawa miejscowego 113

3.8. Miasta na prawach powiatu. Specyfika i odmienności 119

Rozdział 4

Ustrój samorządu powiatowego - Krzysztof Makowski 125

4.1. Zadania samorządu powiatowego 129

4.2. Organizacja samorządu powiatowego. Rada powiatu 133

4.3. Zarząd powiatu 139

4.4. Mienie powiatu i gospodarowanie nim 145

Rozdział 5

Ustrój samorządu województwa - Krzysztof Makowski 147

5.1. Zadania samorządu województwa 153

5.2. Organizacja samorządu województwa. Sejmik województwa 159

5.3. Zarząd województwa 164

5.4. Mienie i finanse województwa 168

5.5. Współpraca międzynarodowa 170

Rozdział 6

Metropolie jako szczególne jednostki samorządu terytorialnego - Robert Gawłowski 173

6.1. Czym jest metropolita? 175

6.2. Problem metropolitalny 176

6.3. Metropolitalne rozwiązania ustrojowe 177

6.4. Jakie zadania publiczne realizują metropolie? 182

6.5. Metropolie w Polsce 184

6.6. Ustawa o związku metropolitalnym w województwie śląskim 185

6.7. Miasto stołeczne Warszawa jako przykład odrębnych uregulowań ustrojowych 187

Rozdział 7

Współpraca krajowa i międzynarodowa jednostek samorządu terytorialnego - Paweł Machalski 191

7.1. Formy współpracy krajowej jednostek samorządu terytorialnego 191

7.2. Związki międzygminne i związki powiatów 193

7.3. Stowarzyszenia gmin, powiatów i województw 197

7.4. Porozumienia 198

7.5. Partnerstwo publiczno-prywatne 199

7.6. Kontrakt wojewódzki 200

7.7. Współpraca międzynarodowa jednostek samorządu terytorialnego 201

Rozdział 8

Relacje rządowo-samorządowe na przykładzie Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego - Robert Gawłowski 217

8.1. Modele współpracy rządowo-samorządowej 218

8.2. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego 220

8.3. Propozycje zmian funkcjonowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego 226

Rozdział 9

Partycypacja społeczna - Robert Gawłowski 231

9.1. Czym jest partycypacja społeczna? 233

9.2. Dlaczego partycypacja społeczna cieszy się coraz większą popularnością? 235

9.3. Jakie są narzędzia partycypacji społecznej? 238

9.4. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 239

9.5. Budżet obywatelski 243

9.6. Crowdsourcing, czyli wiedza tłumu 246

9.7. Sądy obywatelskie 248

9.8. O przyszłości partycypacji społecznej 249

Rozdział 10

Wyzwania, dylematy i postulaty zmian w funkcjonowaniu samorządu terytorialnego w Polsce - Paweł Machalski 251

10.1. Raporty środowisk naukowych, eksperckich i pozarządowych 252

10.2. Projekty zmian zasadniczego podziału terytorialnego RP 275

10.3. Aktualne projekty polityczne dotyczące samorządu terytorialnego 278

Uwagi końcowe 283

Bibliografia 285

Spis tabel 295

Spis rysunków i wykresów 297

Notki o Autorach 298